

საქართველო



საქართველო და სალიტერატურო გაზეთი

„სახალი სხივი“

მიიღება ხელის მოწერა 1910 წლისათვის

გაზეთი ღირს: თფილისსა და თფილისის გარეთ ერთი წლით 7 მ., ნახევარი წლით 4 მ., სახლგარეშად: ერთი წლით 14 მ., ნახევარი წლით 7 მან. სამი თვით: თფილისში 2 მ. 20 კ., თფილისის გარეთ 2 მ. 50 კ., ერთი თვით: თფილისში 80 კ., თფილისის გარეთ 90 კ.

გაზეთის მთლიანი მიზანშეწონილია: „ახალი სხივის“ კანტონში, ბათუმში, სამტრედიის და ჭიათურის რაიონის გზის შეკვეთა, ქუთაისში ის, კვიციანიძისთან, ჩხატარაძისთან, თაფურჯიანისთან—წიგნის მაღაზიაში, თბილისში მ. თაფურჯიანისთან, ხილისთავში 5. კომბიტისთან, ფთოში ს. ორაგველიძისთან, დანარჩენ ადგილებიდან ფოსტით უნდა გამოგზავნონ ფული რედაქციის კანტონში.

რედაქციის ადრესი: რუსის ქუჩა № 3, შემოსავალი დიდი ვანქის ქუჩიდან.

ფულის გამოგზავნის ადრესი: Тифлиси, тип. „Шрома“, Калистрату Коност. Цуладзе.

მხრის სახალხო აუდიტორია

შაბათს, 20 თებერვალს

ქართული სცენის მოყვარულთა მიერ ზ. ს. საფარავის მონაწილეობით, წარმოდგენილი იქნება

უბედური ნაბიჯი

დრ. მ. მოქ. მ. კორევიისა.

და

„სალამოს მათი ცხვირი ხიჩიკა“

ვოლ. I მოქ. სუნდუიანისისა.

განცხადება

ქართველ სტუდენტების საზოგადოებას.

პეტერბურგის უნივერსიტეტში არსებული ქართული სამეცნიერო წიგნთა და მასალების განცხადება ანტიკვების ამ მიზნისათვის წრემ დაბეჭდა საგანგებო სააქტო ფურცელი, რომლის საშუალებითაც უნდა მოხდეს ანტიკვ. ახლა საჭიროა ამ ფურცლის დარიცხვა.

ამისთვის წრე უმოკლესათ სთხოვს ყველა ქალაქების (როგორც რუსეთში, ისე საზღვარ-გარეთ) ქართველ სტუდენტთა ორგანიზაციებს (სათვისტომოებს, სამეცნიერო წრეებს და სხვ.), ან თუ ასეთები არსებობენ, იმ შემთხვევაში კერძო პირებს, რაც შეიძლება მალე მოგვიწოდონ ცნობები, თუ, დაახლოებით მაინც, რამდენი ქართველი (განურჩევლათ სქესისა, სარწმუნოებისა და სხვ.) სწავლობს ამა თუ იმ ქალაქის ყველა უმაღლეს სასწავლებელში (უნივერსიტეტში, სხვადასხვა ინსტიტუტში, უმაღლეს კურსებზე, ლიცეუმში, სხვადასხვა აკადემიებში და სხვ.) და თავისი ადრესი.

დაწერის შემდეგ ფურცლები ისევ წრეს დაუბრუნდეს (სასურველია არა უგვიანეს ამა წლის მაისის თვისა).

ადრესი: С.-Петербургъ, Университетъ, Коллегія Имп. Ал. П. I. Кипшидзе.

(0—2)

თფილისი, 19 თებერვალს.

ჩვენს გაზეთში დასტამებული იყო შინაგან საქმეთა მინისტრის ახალი ცირკულიარი, რომლის შესახებ მწვავე კამათი დღემდისაც არ შეწყვეტილა როგორც სატახტო, ისე პროვინციალურ პროგრესულ პრესაში, რაც მოწმობს სიდიადეს საგნისა, რომელსაც სტალინის ასე მარტივად სწყვეტს თავის მოკლე ბრძანებაში. ჯერ მოვიგონოთ თვით ცირკულიარის შინაარსი და მერე განვიხილოთ რამდენადაც ის საბუთიანია.

უმაღლესათ დამტკიცებულ 1906 წ. 4 მარტის საზოგადოებათა და კავშირების შესახებ დროებითი წესის გამოცემის შემდეგ „ინოვაციების“ რომელიც რუსეთში ცხოვრობენ, დაიწყეს მოძრაობა კერძო ეროვნებათა კულტურულ-განმანათლებელ განვითარებისა-სკანდ ვიწრო ეროვნულ-პოლიტიკურ თვით-შეგნების ნიადაგზე... ეს საზოგადოებანი, აშკარაა, ხელს უწყობენ ნაციონალურ განცალკევებას და შუღლს და ამიტომ აღიარებული უნდა იქნეს საშიშროება, როგორც საზოგადოებრივ მშვიდობიანობის და წესიერების დამრღვეველი... ამ მოტივების შემდეგ დასკვნა მხოლოდ ერთი შეიძლება და კიდევაც გადაჭრით ამბობს ცირკულიარის ავტორი, რომ „ხეობთ მოხსენებულის გამო, მე შეუძლებლათ მიმანია ასეთ საზოგადოებათა დაარსებამ“, ამითაც როდელი ეპოფილდება, ის მიღის უფრო შორს და უკვე არსებულ საზოგადოებათაც არ ტოვებს უყურდებობით, — თუ კი ისინი აღნიშნულ მიზანს ემსახურებიან, მაშინ „შუამდგომლობა უნდა აღიძვრას უმაღლესი მთავრობის წინაშე მათი დახურვის შესახებ“.

ცირკულარული ნიადაგი აგებული კულტურულ-განმანათლებელი საზოგადოებანი ხელს უწყობენ ნაციონალურ განცალკევებას, შუღლს, ამიტომ საშიშროება, რომელიც დასტამებული იყო შინაგან საქმეთა მინისტრის ახალი ცირკულიარი, რომლის შესახებ მწვავე კამათი დღემდისაც არ შეწყვეტილა როგორც სატახტო, ისე პროვინციალურ პროგრესულ პრესაში, რაც მოწმობს სიდიადეს საგნისა, რომელსაც სტალინის ასე მარტივად სწყვეტს თავის მოკლე ბრძანებაში. ჯერ მოვიგონოთ თვით ცირკულიარის შინაარსი და მერე განვიხილოთ რამდენადაც ის საბუთიანია.

დასტამებული იყო შინაგან საქმეთა მინისტრის ახალი ცირკულიარი, რომლის შესახებ მწვავე კამათი დღემდისაც არ შეწყვეტილა როგორც სატახტო, ისე პროვინციალურ პროგრესულ პრესაში, რაც მოწმობს სიდიადეს საგნისა, რომელსაც სტალინის ასე მარტივად სწყვეტს თავის მოკლე ბრძანებაში. ჯერ მოვიგონოთ თვით ცირკულიარის შინაარსი და მერე განვიხილოთ რამდენადაც ის საბუთიანია.

უმაღლესათ დამტკიცებულ 1906 წ. 4 მარტის საზოგადოებათა და კავშირების შესახებ დროებითი წესის გამოცემის შემდეგ „ინოვაციების“ რომელიც რუსეთში ცხოვრობენ, დაიწყეს მოძრაობა კერძო ეროვნებათა კულტურულ-განმანათლებელ განვითარებისა-სკანდ ვიწრო ეროვნულ-პოლიტიკურ თვით-შეგნების ნიადაგზე... ეს საზოგადოებანი, აშკარაა, ხელს უწყობენ ნაციონალურ განცალკევებას და შუღლს და ამიტომ აღიარებული უნდა იქნეს საშიშროება, როგორც საზოგადოებრივ მშვიდობიანობის და წესიერების დამრღვეველი... ამ მოტივების შემდეგ დასკვნა მხოლოდ ერთი შეიძლება და კიდევაც გადაჭრით ამბობს ცირკულიარის ავტორი, რომ „ხეობთ მოხსენებულის გამო, მე შეუძლებლათ მიმანია ასეთ საზოგადოებათა დაარსებამ“, ამითაც როდელი ეპოფილდება, ის მიღის უფრო შორს და უკვე არსებულ საზოგადოებათაც არ ტოვებს უყურდებობით, — თუ კი ისინი აღნიშნულ მიზანს ემსახურებიან, მაშინ „შუამდგომლობა უნდა აღიძვრას უმაღლესი მთავრობის წინაშე მათი დახურვის შესახებ“.

დასტამებული იყო შინაგან საქმეთა მინისტრის ახალი ცირკულიარი, რომლის შესახებ მწვავე კამათი დღემდისაც არ შეწყვეტილა როგორც სატახტო, ისე პროვინციალურ პროგრესულ პრესაში, რაც მოწმობს სიდიადეს საგნისა, რომელსაც სტალინის ასე მარტივად სწყვეტს თავის მოკლე ბრძანებაში. ჯერ მოვიგონოთ თვით ცირკულიარის შინაარსი და მერე განვიხილოთ რამდენადაც ის საბუთიანია.

უმაღლესათ დამტკიცებულ 1906 წ. 4 მარტის საზოგადოებათა და კავშირების შესახებ დროებითი წესის გამოცემის შემდეგ „ინოვაციების“ რომელიც რუსეთში ცხოვრობენ, დაიწყეს მოძრაობა კერძო ეროვნებათა კულტურულ-განმანათლებელ განვითარებისა-სკანდ ვიწრო ეროვნულ-პოლიტიკურ თვით-შეგნების ნიადაგზე... ეს საზოგადოებანი, აშკარაა, ხელს უწყობენ ნაციონალურ განცალკევებას და შუღლს და ამიტომ აღიარებული უნდა იქნეს საშიშროება, როგორც საზოგადოებრივ მშვიდობიანობის და წესიერების დამრღვეველი... ამ მოტივების შემდეგ დასკვნა მხოლოდ ერთი შეიძლება და კიდევაც გადაჭრით ამბობს ცირკულიარის ავტორი, რომ „ხეობთ მოხსენებულის გამო, მე შეუძლებლათ მიმანია ასეთ საზოგადოებათა დაარსებამ“, ამითაც როდელი ეპოფილდება, ის მიღის უფრო შორს და უკვე არსებულ საზოგადოებათაც არ ტოვებს უყურდებობით, — თუ კი ისინი აღნიშნულ მიზანს ემსახურებიან, მაშინ „შუამდგომლობა უნდა აღიძვრას უმაღლესი მთავრობის წინაშე მათი დახურვის შესახებ“.

გვსურს „ინოვაციები“ გადაიტყუნოთ ევოლუციონისტთა, უკუგადასვლის თაისი ენა, თავისი ხელოვნება, ლიტერატურა, ზენე და ჩვეულებები; ეს ცოტა, საჭიროა ყველანი — „ინოვაციები“ და თვით ევოლუციონისტებიც ემსახურონ 130,000 მემამულეთა ინტერესს, — აი მარტივი აზრი, რომელიც უნდა ითქვას გაბედულოთ...

პრესა

ადგილობრივ „პატრიოტების“ გოლოს კავკასიაში სხივითი ცის სწვდება იმ დებულის გამო, რომელიც ამ დღეებში საქართველოს ახალმა ექსპარსმა ინოვაციები იმერეთის ეპარქიის ბლაღოჩინთა სიგელს გაუგზავნა მილოცვის პასუხათ: „არქივისკაშიაქამა ინოვაციებისა და განცხადება, რომ მღვდლებსა სწინათ რაღაც კანონიერ უფლებათა ადგილს იყვანოს ეკლესიის ის ხელს არ შეუწყობს. ქართველი ეკლესიის ცალკე ახსუბაას ის ცალკეუტით უნდა უფასს.“

და ვინაიღ უნდა იყოს გაზეთის აზრით, ვინაიღ

ქართული ეკლესიის საქმეები მას შემდეგ აიხსნა, რაც ევრაიის სამღვდლოების შორის ავტოკეფალიისმა მასწავლებლები გახდნენ...

მაშასადამე, უნდა მოსპობილ იქნას ასეთი მიწოდებები... ასე რომ, ის „საერთო ნიადაგი“, რომელზედაც სამუშაოთ გამოუდს გაზეთი და მისი „მურგი“ თანამშრომელი ტ—ე იწვევდნენ „გოლოს კავკასიაში“, შეიწყოს, რასაც დარწმუნებული ვართ, „მწუხარებით“ აღნიშნავს გოლოს გაზეთი...

სახელმწიფო დემა

(საგ. დეპუტ.)

16 თებერვალს.

თავმჯდომარეობის ხომლიაკვი. განაგრძობენ კამათს სინოდის ხარჯთაღრიცხვის შესახებ. მინისტრთა ლოკაში ზის უწ. სინოდის ობერ-პროკურო. ეპისკოპოსი მიტროფანე ამბობს, რომ ეკლესიის ქონებათა ბატონ-პატრონი არის სინოდი და შემოსული ფული უნდა ჩაითვალოს ეკლესიისავე კუთვნილებათ და არა საუწყებოთ. მას მოყვას მრავალი საბუთები იმის დასამტკიცებლათ, რომ ეკლესიის საქმეებში ცდილობდნენ ჩარევას. ბევრი იურისტები, რომლებიც დაჩვეულნი არიან თავისი ნამდილი სახის დამალვაზე აქ მწუხარების ცრელებს აფრქვევენ ეკლესიის საქმეების აწვე დაწვევის გამო, თითქო მათ ნამდილოთ ამწუხარების ეს დარწმუნება, მაგრამ პირველათ ისინი დაუწყებდნენ სთავის ეკლესიის, რომ მთავრების სათავეში მოხვდნენ, რასაც ნათლათ ამტკიცებს საფრანგეთის რევოლიუცია, სადაც ღვთის მსახურება სრულებით არ არის. ორატორი ფიქრობს, რომ კონტროლის სახით სურთ ეკლესიის ქონებათა ექსპლოატაცია მოახდინონ. ის მოუწოდებს დემას არ გაყვას ზოგიერთების აზრს და დიკვას მართლ-მადიდებელი ეკლესიის უფლებები.

სურკაცი აცხადებს, რომ სოციალდემოკრატები, რომლებსაც სწამთ ეკლესიის სახელმწიფოთა სკოლისაგან განცალკევების პრინციპი, აღიარებენ, რომ საუწყებო სესხი მიღის მუქთახორების გამოსაკვებათ (თავმჯდომარე სთხოვს ორატორს შეურაცხყოფის ნურავის ნუ მიაცხადებს). სურკაცი აღნიშნავს, რომ სამდვილოდების კარად ხალხს კისრებენ აზის 34,240 ბერი. ამ შავ კალათა ჯარიდან (ხმაურობა, ხმები მარჯვნიდან: „გათრიე“... თავმჯდომარე სთხოვს დემას ნუ ახმაურებს, ხოლო ორატორს წინადადებას ამღვის არ შეურაცხეთ საზღველოდების პირთა გარეგნობა, თქვის დურეს შემთხვევაში სიტყვას წაართვის და გაიძვინებს რამდენიმე სტომაქსი.) სურკაცი ეგანგაობს და ამბობს, რომ

კვირას, 21 თებერვალს, ქაშეთის წმ. გიორგის ეკლესიაში ღღის 12 საათზე, გადახდილ იქნება წლის თავზე პანაშვიდი ენევაში გარდაცვალებულ იასონ ბახტაძის

მოსაგონებლათ, რასაც აუწყებს განსვენებულის შვეულე ვალენტინა მგობარ-ამხანაგთ და ნათესავებს.

კავკასიის ესპერანტი

ქურნალის მიზანი ესპერანტო ენის გავრცელება კავკასიის მცხოვრებთა შორის. სხვა და სხვა სტატიების გარდა ქურნალში მოთავსებული იქნება სისტემატიური გაკეთილები ესპერანტოს ენის შესასწავლად რუსულ, ქართულ და სამხრეთ ენების შემწეობით. ქურნალში პასუხი მიიღება ყოველ კითხვას ამ ენის შესახებ ხელის მოწერა.

ხელის მოწერა მიიღება: 1) მიხაილოვის პროსპ. № 98 მძ. პაეიევიის მაღაზიაში, 2) პუშკინის პასაჟი, ს. სოლომონიანის ცინკოგრაფიაში, 3) კვირაობით, 11—12 საათ. 1-ლ საფეო გინაზიაში.

წელიწადი 1 მანეთი

სხვა ქალაქებთან: Тифлиси, Панасевича ул. № 1, Айку Тер-Аствацятрянцу.

ქართული თეატრი

კვირას, 21 თებერვალს 1910 წ.

ბენეფისი ვლ. ალექსი-მესხიძისა

ქართული დრამ. საზოგადოების დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება მარგალიტ ქართულ სცენაზე ლეკ ტალსტაისა

უაპი ბერე

დრამ. 4 მოქმ. თარგ. ლ. ალექსი-მესხიძისა.

ადგილები: ქანდ მ. მდივანი, ბ. ნებერიძისა, ნ. ჯავახიშვილი პ. შოთაძე.—ბანი: ვლ. ალ.-მესხიძისა, გ. გელევაშვი, ნ. გვარამია, გ. იშხელი, ი. ივანიძე, მერვანიშვილი, გ. მატარაძე, ი. თიფიძე.

ამ წარმოდგენაზე კონტრაგაგები არავის არ მიეგება.

ბილეთები ვლ. ალექსი მესხიძისის უმტკმპელოთ ძალას ჰქარგაგენ.

ადგილების ფასები საბენეფისო დასწყისი საღამოს 8 საათზე. პარასკევს, 26 თებერვალს ბენეფისი კ. მესხისა, წარმ. იქნება: „ხალხის სიკამითა“ და „სიკვდილი ნაპოლიონისა“. მხალდება: „ღღანი ჩვენი ცხომსკინისა“.

რეჟისორი: ვლ. ალ.-მესხიძე რეჟ. თანამწმე: გ. ურუშაძე.

გამოცემა ახალი კავიროსები

უბედესი ხარისხის და ნაზი სურნლების

„ИВАНЪ ДА МАРЬЯ“

25 ცალი 30 კაპ., 25 კაპ., 15 კაპ.

10 ცალი 10 კაპეკი და 6 კაპეკი.

სავაგრო სახლი

ნ. ი. ბოზარქიანისა შკ.თ. 0—2

ამით საყოველთაოთ ვაცხადებთ, რომ ყოველად საუკეთესოთ და უტყუაროთ ცნობილი

კასხალიდის

აბრეშუვის

თესლი

როგორც გასულ წლებში, ისე წელსაც მინდობილი აქვს ვასახელოთ ფაბრიკისავე ადგილზე ფასები

მათი გაბარ.—ს.მ რუსიძის ქანდოკას

ბათუმი, მარინისკის ქუჩისა.

სახ. № 10 (15—1)

კბილის ექიმი

ს. ვაშაქაძე

დილით მიიღება ავთამყოფები 11 საათიდან 2 საათამდის. საღამოს 5—7 ვერის დაღმართი სახ. 15.

სე კოტა მეტი ხმა მიიღო, ხოლო მისი საკუთარი წევრი თითქმის მილიონ ნახევარს უდრის. ეს პროპორციულ ინგლისის სპეციფიკური მოვლენაა, რაზედაც სიტყვის გაგარტყლა ამ ეტაპზე მართალია.

იგივე ანგარიში აღნიშნავს მუშათა პარტიის დამარცხებას არჩევნებზე ალფა და თავს იმით ინტერესებს, რომ კონტინენტის მუშათა პარტიებიც ყოველთვის ვერ იმარჯვებენ ერთნაირად. იგი სამართლიანად აღიარებს, რომ მუშათა პარტიამ მოიპოვა მტკიცე ნიადაგი ინგლისში, მაგრამ იმავე დროს ვერ ამჩნევს, რომ ლიბერლებთან გადახლართვა პირდაპირი მიზნები იყო მათი დამარცხების ყველა სამკუთხიან ოქტებში. პირაქით, იგი უკანაც კი იხევს, სამწუხაროდ, და ამბობს სამკუთხიან ოქტებში შემდეგში "დიდი სიფრთხილი" უნდა გამოვყავდეს კანდიდატებში, ან სხვა სიტყვით — უმარათ უნდა დავეთმითო მტერთ!

აღსანიშნავია აგრეთვე ის, რომ ანგარიში ენერგიულად ჰქვიძვას სოციალისტ ბლატჩფორდის მიერ მილიტარიზმ-შოვინიზმის გამოკომპაგებას, რომელიც ასე დიდდა გამოადგა კონსერვატორ-იმპერიალისტებს და მათ ყვითელ პრესას.

კონფერენციის წინა დღეს მოხდა დელოგატა შინაურული დასურული კრება, რომელმაც იმსჯელა და გამოიტანა გადაწყვეტილება შესახებ ლორდათა სანჯულოს განჩინებას, რომლის ძალია ტრედ-უნინგს ერთმხვად უფლება თვინათ ფონდიდან რამე ხარკი გასწიოს პოლიტიკურ გამოსვლებისთვის. ამზე მე უკვე მოვიყვებ და შევნიშნე, რომ ზუსტად სხვა მიზნებისა და შინაურული პარტიის სეგმენტისთვის. ერთხანთ მიღებული რეზოლიუცია აგლებს გამგეობას და ფრაქციას ყოველ ღონისძიებაში, რომელსაც განჩინებ გაუქმებულ ინჟინერ ტრედ-უნინგთან სტატუსში შეტანილი იქნას ახალი მუხლი, რომელიც მკაფიოდ და სამუდამოდ უზრუნველყოფს პროფესიონალითა უფლებებს პოლიტიკაში მონაწილეობაზე და ფონდის მოხმარებაზე ამ მიზნით.

აგრეთვე, წინა დღეს გაიმართა მუშათა ლიგის კონფერენცია. ეს ორჯინიხიანი ჯერ კიდევ ახალია და სუსტი შედარებით, მაგრამ მისი მოვლინებები

ნელი და ყაზინში მდგომ შახის ჯარს შეუერთდა. ერთი ამ გაქცეულთაგან, სახელდობრ ქერიმ-ალა (გილანელი) ჩამოსულდყო რეშტი და ვინმე ბაბაევს ზეგაღწენით პროვოკაციას ეწეოდა ქრისტიანების წინააღმდეგ. ბაბაევს პროვოკატორობა დამტკიცდა, რისთვისაც სტუდენტების ბრძანებით შუა ქალაქში იქნა მოკლული.

ქერიმ-ალა მოუკრიბებლათ განაცხადა, რომ: ჩვენ, მუსულმანებს, ქრისტიანების არ გვაძლიერებს წავართვათ რაი. იყო მაგალითი, როდესაც ერთ მუსულმანს, რომელმაც ქართველს უნაგრი მოპარა, თოფი ესროლეს. თუ ცხენები და თოფები ვიშოვთ, ჩვენ არაფერს ვინაგებებ. მაგთ, ეტყობათ, სპარსეთში ვაბატონებ უნდათ და სხვა". ამ სიტყვების გავრცელებამ ყველა ქრისტიანი აშფოთა და ერთმა ქართველთაგანმა ქერიმ-ალას მოსაკლავათ გაიწიდა. რომელიც დროშეკლებმა არ გაუშვეს, რის შედეგად მან იარაღი დაჭრა და ფეხ-ცრემლიანმა მიმართა შტაბის მუსულმან მფრტვებს: "გვცხენად თქვენ, რომ ვითომდა რევოლუციონერები და არა მშიშარა ქურდები, იარაღი ატარებთ; გრცხენოდეთ, რომ ყაზალბის მეტში ში არაფერი გაქვთ. ესლა კი მიგვიღოთ ვისთანა გვაქვს საქმე... სხვა ამბანაგებმაც მიპაძეს მას და იარაღი დაჭარეს. ესლა კი მართლა გადაწყდა კავკასიაში დამარცხება. როდესაც მენტლიში მყოფმა რაზმელებმა ვიციეს იარაღის დაჭრა, ყველანი მამინე გამოეშურენ რეპრესაციას. თვით სეპეხდარი და ყველანი ესლა კი მართლა ძალზე დაფრთხობ ქართველების უკან დაბრუნებამ და დამნაშავე ქერიმ-ალა სეპეხდარის ბრძანებით დაატუსაღეს. კისრზე საწამებელი ჯავი დაადვეს და სიკვდილით დასჯას ემუქრებოდენ, მაგრამ საქმეში ჩარევა და მისი სიკვდილის გან დასხნა ისევ ქართველებს გაუხდათ თავსატეხი საქმით...

ლამის თორმეტ საათზე ქართველთაგან მივიღენ ენჯუმენის პრეზიდენტის კოლა და ერთი წევრი ენჯუმენისა ს. ხი,

თვით მუშათა პარტიის შუა-გულში დიდათ საყურადღებოა და ბევრის აღმოჩენილი მომავალში. შარშინდანი მას თითქმის ერთი ორად უმატნია. მის ფართო დებატებს სასურველი სიმტკიცე დაეცო. ახლა, რაც შეეხება თვით პარტიის კონფერენციას, ამაზე ბევრიც შეიძლება ითქვას და პარტიაც. მე ვირჩევ უკანასკნელს და ეს უფრო იმიტომ, რომ ინგლისელთა კონფერენცია-კონგრესები ერთობ უფრო ხარისხიანაა ვინა სექშიანობით და სერიოზობით ისინი ძალიან მაღლა დგანან, მაგრამ მე ვამბობ დებატებზე და დასკვნებზე. ყველაფერი წინდაწინვე განიხილულია და გადაწყვეტილი გამგეობის თუ სხვა ორგანოების შინაურულ სხდომებზე. თვით კონფერენციაზე კი, ასე ვთქვათ, ოფიციალური თათბირ-დარბაზობაა, აუქტიურული-აუღელვებელი და კენჭობა. მიღებულ რეზოლიუციითა რაოდენობა ურცხვია, მსჯელობა კი თვითნებულ მთზე მიკროკოალიტი. ესეც კია, ვგ როზოლიუციები უმეტესად ძველების განმეორებაა; მასთან პარტია არაა შეგნადანი საქმით შეკავშირებული და ჰომოგონური და ამიტომ ლიდერები დიდათ ერიდებიან კამათის გამწვავებას. ზომიერ მემანდეთა პირველად დასწრება წელს ამასვე თხოულობდა.

თავმჯდომარის პირველი სადღესასწაულო სიტყვა იგივეა კონფერენციისათვის, რაც მეფის სფეფ-სიტყვა პარლამენტისათვის ის შემოსახავს ჩვეულებრივ კონფერენციის და პარტია-ფრაქციის თვითმოქმედებას შემდეგში. ამიტომ ისიც წინდაწინვე განსაზღვრულ-ჩამოყალიბებულია სათანადო ორგანიზაციისაგან. მით უფრო სასხარალოა, რომ ეს სიტყვა წერილს ფრად ენერგიული და შორს მტყორცნი იყო. მისი წარმოთქმელი იყო მცხოვანი კეირ ჰარდი, ყოფილი მუშა მთა-მადარობში და დღეს დამსაზრებელი ბელადი როგორც მუშათა, ისე დამოუკიდებელ სოციალისტურ პარტიათა. მან ხაზი გაუსვა სამ უარეს მუხლს: 1) მუშათა პარტია დამოუკიდებელია ბურჟუაზიულ პარტიათაგან და ასე უნდა დარჩეს ბოლომდე; მასში მტკიცეთ არიან შეგავინებული სოციალისტნი და პროფესიონალები, ასე რომ, ისინი გულმოდგინეთ უნდა იცავდენ სოციალისტურ პრინციპებს მტრებისაგან.

რომლებმაც სთხოვეს გურჯებს იარაღი აეღოთ და მენტლიდან წამოსული რაზმელები უკანვე დაებრუნებინათ. რეშტი მოკლულ შალვა დოლიძის დასაფლავებაზე სეპეხდარი არ დაესწრო, ესეც სწვეწნოდან ქართველებს და რაც სათქმელი იყო, ყველაფერი უამბებს პრეზიდენტს. ბევრი გეწინა-მუდარის შემდეგ ისევ იმეტი ქართველებმა იარაღი და წამოსული ამხანაგები ისევ დაბრუნეს უკან. სამაგეროთ, ენჯუმენს შემდეგი მოთხოვნები წარუდგინეს: 1) უკანასკნელათ ვეკითხებით ენჯუმენს: საჭიროთ სთვლიან ქართველების დახმარებას მომავალ ბრძოლაში თუ არა? 2) წინადადებას ვაძლიერებ ენჯუმენს ჩვენს სახელით თუ აღბეჭდებს რეპრესირების ფულს. თუ ჩვენი სახეხელით მოხდება რაიმე, ჩვენ ყველაფერი აღრვევ უნდა ვიცოდეთ; 3) რაც მოხდეს რეშტი და მის სიხლოვეს, ყველაფერი იმავე დღეს ტელეფონით ეცნობოს თეირანის გზაზე მყოფ ამხანაგებს; 4) ენჯუმენი და ყველა რევოლუციონერი დაწესებულია სინდისიერათ მოგებარათ თავისუფლების მადიებელ ხალხის ინტერესებს და მის ქონებას; 5) ჩვენნი ორი ამორჩეული ამხანაგის თანდასწრებით კვირაში ერთხელ მოხდეს კონტროლი, როგორც შტაბის ქონებისა, აგრეთვე ყველა შესავალ-გასავლისა; 6) მოხდეს საერთო კრება ყველა რაზმელებისა და განურჩევლათ ეროვნებისა, უვარგისებს იარაღი ჩამოერთვათ და 7) თუ კიდევ განმეორდა რაიმე პროვოკაცია, იძულებული გავხდებით ჩვენვე ვიდვათ თავს სამედიტო პასუხი გავსცეთ ყველას. თუ შემოსენებული მოთხოვნებიანი არ იქნებიან დაკმაყოფილებული, იძულებული ვიქნებით მშვიდობით მოვსცილდეთ ირანს.

თქმა არ უნდა, რომ ჩვეულებისამებრ, როგორც შეფერება მხოლოდ გილანელს, ყველა მეთხოვნილება მხოლოდ სიტყვით დაკმაყოფილებულ იქნა. დატუსაღებული ქერიმ-ალა ყველა ქართველს შესტროდა და ევედრებოდა ეპატრიებით დანაშაული. სულგარტყლა ივერე-

2) ლიბერალთა პოლიტიკა ლორდათა პალატის მიმართ არ გვიჩვენავს ჩვენ მათდამი ნდობას; სასაცილოა 1910 წელს ვეტოზე ლაქობა, ჩვენ ვთხოულობთ ხსენებულ პალატას სრულიად გაუქმებას; 3) მუშათა პარტია ამერიკის ინტერნაციონალის ვება ოჯახშია მიწერილი და მისი წინსვლა განუწყრელი ყველა ქვეყნის სოციალისტურ პარტიათა წინსვლისაგან.

მოხუცი ჰარდი ალფა-ალაგ მარსელი-ოზის საგმრო სიტყვებს წამოსწავრდა აბილიტებული. მას წილათ ხედა დაუსრულებელი ოვაციები მთელი კრებისაგან. სწორეთ ასეთივე ალტაცებით იქნა წაკითხული და პასუხ-გაცემული გერმანიის ს. დ. გამგეობის პირველი მილოცვა ინგლისის მუშათა პარტიისადმი. ეს ამბავი სიმპტომატურია.

მკითხველმა უკვე იცის, მუშათა პარტიას არა აქვს პროგრამა. იგი უმეტესლათ თანაურგანობის სოციალიზმს, მაგრამ დაინებით უფრთხის მის თავის დროზე დაწერას. მთავარი მიზეზი ისაა, რომ იგი შემდგარი ტრედ-უნინგისტიებისაგან, მიუხედავათ მათი პოლიტიკურ ლტოლვილებათა, აქედან შუღლი და დაქსაქსის ემინიათ. სწორეთ ამიტომ კონფერენციამ დიდის უმრავლესობით უარყო წინადადება, რომ პარტიის კანდიდატებს ნება მისცემოდათ სოციალიზმის ფირმით გამოსულიყვენ არჩევნებზე. დაიბ, ჯერ კიდევ ვერ ბედავს პარტია სახელი დაიჭვას. ესეც ინგლისური ქცევაა.

რეზოლიუციები ეხებიან საარჩევნო უფლებას, სწავლა-განათლებას, მოხუცთა პენსიას, საქარზო ინსპექციას და ბევრ სხვას. კონფერენციამ დაავალა გამგეობას შედგინოს სხვა ქვეყნის სოც. პარტიებთან ერთათ ინტერნაციონალური კომიტეტი, რომელსაც მიენდობა შეწყობილი ნაბიჯების გადაღება, როცა ამას ომის შინაინობა მოითხოვს. მას იგი უტყბადებს თავის დრო სიმპატის გაიმძირებულ დებუტატებს...

ახალი ამბები

ევნ. ნინოზვილის ძეგლის ამგებ კომიტეტმა ეგნ. ნინოზვილის ძეგლის პროექტი უკვე მიიღო პარიზიდან ლებმა განა თუ აპატიეს მას, ყველა ტუსალს ახსნეს საწამებელი ჯავები, მისამედილი ხეები და ყველაფერს შტაბის გზაში მოუყარეს თავი. მიიმე ჯავები შტაბის კარებს შემოავლეს და დარჯი დააყენეს. დარჯი შტაბში არავის უშვებდა, ვიდრე ყველა თანახმა არ გამხდარიყო ჯავების დამსხვრვისა. ხეები კი დამატრეის და სახალხო დასწვეს. სპარსელი ლარბი ხალხი დიდი ალტაცებით და "მასსუნ გურჯი"-ს ძახლით მიეგება ამ მფვლენას და დანარჩენი ჯავები ჩაუშვეს უძირო ქაში, ქერიმ-ალა ცხებთან ერთათ განათავისუფლეს...

30 მარტს რეშტს ეწვია თავის რაზმით თალიშელი სეიდ-აზრაფი. ეს სეიდ-აზრაფი თალიშელებითურე კიდევ 907 წელიში, ე. ი. სათარხანზეადრე, თალიშში ებრძოდა სპარსეთში გამოჩენილ რეპტიონერ ამირ-სალთანეს, რომელსაც მთავრობის ჯარიც ეხმარებოდა, მაგრამ ის შეილაშრფმა სამუდამოთ დამარცხა. ნახევარი ჯარისა გაუწყვიტა, სახლ-კარი გადაუწვა და ყველაფერი სიმდიდრე ამირ-სალთანესი გლებებს დაურჩვა, ორი მთავრობის ზარბაზანიც ქაობებში ჩაატოვებინა, რის შემდეგაც ამირ-სალთანე რეშტი გაიქცა და როდესაც რევოლუციონერებმა რეშტი აიღეს, მან რურუსის საკანსულოს შეაფარა თავი. რევოლუციონერთა რაზმი საქარისათ გაიზარდა, ასე რომ, 1500 კაცს აღემატებოდა. ეს ძალა ნამდვილათ კმარადა კაზვინზე კი არა, თეირანზე გასალაშკრებლათაც, მაგრამ რეშტელები იძულებული ხდებოდენ მოეცადათ თავრიზიდან დამამშვიდებელ ამბისათვის. რუსის ჯარის შესვლა თავრიზში ყველას მშუბარებას ჰგვრიდა და ყველა სცდილობდა რომით მხარი დაეჭირათ გმირ სათარხანისთვის, მაგრამ რა შეეძლო... ამის თვით თითქმის ყველა ქალაქებში, განსაკუთრებით კი რეშტი იმართებოდა მრავალიცხვანი მიტინგები. მეორე მხრივ ხმები დადიოდა, რომ არდაბილის გუბერნატორი რუსის მთავრობის ზეგავლენით მოქმედობდა და რეშტზე გალაშ-

მეტანდაკე ი. ნიკოლაძისაგან. პროექტი განსახლებულათ გადაეცა სპეციალურ კომისიას, რომელსაც გადაუწყვეტია ამენვროს ძეგლის პროექტი ადგილობრივ მხატვართ. კომისიის მუშანა დასაურათოს ისეთი ძეგლის პროექტი, რომელიც შეფერება ეგნ. ნინოზვილის სულიერ მდგომარეობას და მის მსოფლ-შეხედველობას.

ზუგდიდთან გვატობინებენ, რომ იქ სამაზრო ცხენში ტიფთ ავათმყოფი ბევრი ტუსალი გადაქვილია. ამ დღეებში ცხენ ინახულო ქუთაისის გუბერნატორმა. რადგან ცხის აღმინსტრაციას და ექიმ-ფერშლების დაუდგრობით მომხდარა ყოველივე ეს, გუბერნატორმა ყველანი სამსახურიდან დათხოვა; ქუთაისიდან გამოწვეულნი არიან საგუბერნო ექიმი და ფერშლები. ზომებია მიღებული ცხის პირობების გასაუმჯობესებლათ. ტუსალებს ერთი აწილი ახალ-სენაკში გადაიყვანეს, მეორე აწილი სათვის ცალკე შენობა დაიქარავს. გადაიყვალა სხვათა შორის, სამაზრო ექიმი ჰანიევიც, რომელიც ტუსალებს წაალობდა.

დექემა სამოსწ. ოლქის მზრუნველის სახელზე კავკასიის ნამესტნიკის თანაშემწე დეკემოთ შეეკითხა კავკას. სამოწავლო ოლქის მზრუნველს შეატყობინოს, თუ როდის დაბრუნდება მზრუნველი თფილისში მზრუნველის დაბრუნების შემდეგ. ე. ა. ვიტაცი შეუდგება კავკასიის უნივერსიტეტის საქმის განხილვას, რომელშიაც რედოლოცი მიიღებს მონაწილეობას.

ნამესტნიკის შუამდგომლობა. კავკასიის ნამესტნიკმა თხოვნით მიმართა მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს სტასკერტარს პ. ა. სტოლიპინს შეიწყინაროს კავკასიის ტუბერკულიოზთა მებრძოლ საზოგადოების შუამდგომლობა, რომელიც შეეხება ამას, რომ ხსენებულ საზოგადოებას ნება მიეცეს ფოსტით უფასოთ აგზავნოს კორესპონდენციები, წიგნები და სხვა საჭირო მასალები, რაც კი ხსენებულ საზოგადოებას შეეხება.

შუამდგომლობა რკინის გზების შესახებ. ქალაქ ახალ-ქალაქის რწმუნებულებმა დაადგინეს შუამდგომლობა აღძრანამესტნიკის წინაშე რკინის გზის ნებართვისათვის. ეს რკინის გზა გაივლის ახალ-ქალაქსა, ახალიცხის და ბასატუმან-

ქრებას აპირებდა. რა თქმა უნდა, თუ არდებილის გუბერნატორი ასტარაზე გაილაშკრებდა ადვილათ დიმიორჩილებდა მას, რის შედეგაც რეშტის აღება ისე ძნელი აღარ იქნებოდა და თუ ეს ასე მოხდებოდა, სპარსეთის რევოლუციის ბოლო მოეღებოდა.

ერთი ქართველი, რომელიც ოთხი მებრძოლით ასტარაში იყო გაგზავნილი, ასტარელებთან ერთათ იბრძოდა ცნობილ ბეუქ-ხანთან და როცა უკუ აქცეს, რეშტი დაბრუნდა და რევოლუციონერებს უჩრევედა მიეტოვებინათ ყაზვინზე გალაშკრება და პირველათ არდაბილზე მიესულიყვენ და თუ არდაბილში გაიმარჯვებდენ, მაშინ თავრიზში მყოფ ენუხედ-ლოლეს სურსათის მიზიდვა არდაბილიდან მოაკლდებოდა და იძულებული შეიქნებოდა მიეტოვებინა თავრიზი; შემდეგ ამისა, რეშტარდაბილი რევოლუციონერები სათარხანს შეუერთდებოდენ და ყაზვინ-თეირანზე ერთად გაილაშკრებდენ. თუმცა ეს აზრი ერთი მხრით მოსაწონი და ხელსაყრელი იყო, მეორე მხრივ კი უფრო მკლადენ პირნი, როგორიც თვით სეპეხდარი, არ თანაურგანობდა, რადგანაც არდებილის აღება ისე ადვილი არ იყო, როგორც ზოგეერთებს ეგნათ და მსხვერპლიც დიდი იქნებოდა.

ყაზვინის აღებაც უმნიშვნელო არ იყო, რადგანაც თეირანიდან მიმავალ ჯარს არ შეეძლო ასცდენოდა ყაზვინს და თავრიზში მყოფ ენუხედ-ლოლეს შეერთებოდა. ყაზვინის აღების მას, ენუხედ-ლოლეს, არავითარი კავშირი არ შეეძლო ჰქონოდა თეირანთან და იძულებული გახდებოდა სხვა რაიმე უფრო რევოლუციონერების ხელსაყრელ საშუალებებისთვის მიემართა. ამ მიზნით საუკეთესო ძალა რევოლუციონერებისა ისევ თეირანის გზისაკენ გაეშურა და ყაზვინის დაქვის მხადებას შეუდგა.

იუზანშიში მოკლული ნასირ-ხანის მამა კიაზ-ნიზამი, რომელიც ყაზვინში სცხოვრობდა, თავისას არ იშლიდა

ბათუმს შუა, ეს შუამდგომლობა თფილისის გუბერნატორმა ნამესტნიკს უკვე წარუდგინა განსახილველათ.

ხაზინა ჭიათურანი. ქიათურის შვიი ქვის მრეწველთა საზოგადოებამ ლობა აღძრა ნამესტნიკის წინაშე ქიათურაში ხაზინის დაარსების შესახებ. სახაზინო ხარჯების ნაწილს საბჭო დებულობს თავის თავზე.

ციმბირის შეერთება კავკასიისთან. ცარიცის ქალაქის თავი წინადადებას აძლევს ჩრდილო-კავკასიის ქალაქის თვითმართველობებს მონაწილეობა მიიღონ ციმბირისა და კავკასიის შემავრთებელ რკინის გზის გაყვანაში. ამისთანავე წინადადებას იძლევა ამ საქმის შესახებ საერთო შუამდგომლობა შეიშონ მთავრობასთან წარსადგენათ. (ბ. ჟ.)

კიდევ ვერის კატასტროფის შესახებ. როგორც ზ. კ. ვადმოვეცემს, ვერის კატასტროფის საქმე არამც თუ მოუსპია გამომძიებელს, როგორც ამას იუწყებოდენ ადგილობრივი გაზეთები, პირაქით, საქმის გამომძიება გრძელდება და ჯერ არ დამთავრებულა.

სახალხო უნივერსიტეტი. კვირას, 21 თებერვალს, სახალხო სახლში სახალხო უნივერსიტეტის სასარგებლოთ ა. კ. ვერესავეი წიკითხავს ლექციას შემდეგ თემაზე: "რეკოლონიზმი და ბრძოლა მასთან". ლექციის შემდეგ გაიმართება კონცერტი.

კავ. სამეურნეო საზ. წევრთა კრება შესდგა ოთხშაბათს, 17 თებერვალს. კრებამ განიხილა საზოგადოების ხარჯთ-აღრიცხვა. პირველათ განხილულ იქნა საბალანსო სკოლის ხარჯთ-აღრიცხვა. გამოირკვა, რომ სკოლას წელს სხვა და სხვა წყაროებიდან 18,591 მ. შემოუფა. საზოგადოების საერთო შემოსავალი 45,112 მან. უდრის. შემდეგ ამისა არჩეულ იქნა საზ. სარევიზიო კომისია.

სახალხოს სკოლის შუამდგომლობა. სახალხოს სკოლას ამ ეტაპთ ქალაქის წყლის ფული 900 მ. მართებს. უსაღსრობის გამო სკოლას ეს ფული ჯერაც არ გადაუხდია. კავკასიის სამეურნეო საზოგადოებას გადაუწყვეტია შუამდგომლობა აღძრას ქალაქის გამგეობის წინაშე, რათა ეს ფული ევატიოს სკოლას.

მოწერილობას განხილვა. ქალაქ და ყველა ზომებს იღებდა, რომ მწლეების სისხლი (მეორე შვილი თავრიზელმა რევოლუციონერებმა მოუკლეს) არ ევატიებინა რევოლუციონერებისათვის; აგრორვება ჯარს, იარაღებდა და ყაზვინს ამავრება.

კიაზ-ნიზამი ძალიან მდიდარი კაცი იყო. ორასამდე სოფელი მის საკუთრებას შეადგენდა და, რა თქმა უნდა, ამ სიმდიდრის პტრონს სპარსელ ხანს არ გაუქრდებოდა საქარისი ძალა შეეკობა. კიაზ-ნიზამს კიდევაც შეეკრება 1000 ქურთი. 200 კაცი უფროსი შვილის ხელმძღვანელობით გავგზავნა მარჯვენ თეირანის გზისა ამშუს დიდ მთებში, რომელსაც უკანინდენ უნდა წამოეწყო შაირი ნარში მყოფ რევოლუციონერთა რაზმისთვის. წინინდაც შახის ჯარი ყაზვინიდან გამოილაშკრებდა და ორ გზაში მომწვედულ რევოლუციონერებს ამოწყვეტდენ, მაგრამ კიაზ-ნიზამი მოსტყუვდა რევოლუციონერებს ყველა მოსავლელი განა კარგათ ჰქონდათ გაცნობილი და სხამ კიაზ-ნიზამის შვილი ამბუში ჩვილიდა ამიდი-სულთანმა ასი კაციო ჩაასწრო და გამოლა ნაპირი მთებისა დაიქრა და მუიზამ-სულთანს სთხოვა საჭიროთ ყუბბარის მსროლელი სამი გურჯი მიეშველებინა.

1 აპრილს კიაზ-ნიზამის შვილს რევოლუციონერთა დასაზვერათ გამოგზავნა ოთხი მთიელი ხანი, რომლებსაც როგორც უნდა დასჯდომოდათ, უნდა შეეპყროთ ერთი კავკასიელი მანც და ტყვეთ წაეყვანათ. ხანები ჩვეულებრივ მშვენიერ ცხენებზე ისხდენ და მენტლისკენ მიეშურებოდენ, რომ მათ მოულოდნელათ გარს შემოერტყა ჯგუფი კავკასიელებისა. ხანებმა ხნის ამოღებაც ვერ მოასწრეს, რომ ყველას მენტლისაკენ უკრეს თავი...

გურჯი სურგო. (შემდეგი იქნება).

